

Siviilisäädyn muutokset 2008

Avioliittojen ja avioerojen määrä kasvoi

Tilastokeskuksen väestönmuutostietojen mukaan vuonna 2008 Suomessa solmittiin 31 014 avioliittoa, mikä on 1 517 enemmän kuin edellisellä vuonna. Vuonna 2007 solmittiin 29 497 avioliittoa. Viimeksi vuonna 1976 solmittiin enemmän avioliittoja kuin vuonna 2008. 2000-luvulla solmittujen avioliittojen määrä on vaihdellut vuosittain melko voimakkaasti.

Vuonna 2008 ensimmäisen kerran avioituneiden naisten keski-ikä oli 30,2 vuotta ja miesten 32,5 vuotta. Edellisellä vuonna vastaava naisten luku oli 29,9 vuotta ja miesten 32,3.

Vuonna 2008 avioeroon päättyi 13 471 avioliittoa, mikä on 247 enemmän kuin vuotta aiemmin. Viime vuosina avioerojen määrä on vaihdellut vuosittain hyvin vähän.

Parisuhteita rekisteröitiin 249 vuonna 2008. Näistä 91 oli mies- ja 158 naisparia. Vuonna 2007 parisuhteita rekisteröitiin 213. Rekisteröityjen parien eroja oli 45. Näistä 13 oli mies- ja 32 naisparien eroja. Vuonna 2007 rekisteröityjen parien eroja oli 67.

Siviilisäädyn muutoksia ja avioliiton solmineiden keski-ikä 2000–2008

Korjattu 4.5.2011. Punaisella merkitty luku oli aiemmin 7.

	Vuosi									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
Solmitut avioliitot	26 150	24 830	26 969	25 815	29 342	29 283	28 236	29 497	31 014	
Avioerot	13 913	13 568	13 336	13 475	13 234	13 383	13 255	13 224	13 471	
1. avioliiton solmineiden naisten keski-ikä	28,6	28,7	29,1	29,2	29,7	29,6	29,7	29,9	30,2	
1. avioliiton solmineiden miesten keski-ikä	30,9	31,0	31,3	31,5	32,1	31,8	32,1	32,3	32,5	
Rekisteröidyt parisuhteet	.	.	446	190	186	200	191	213	249	
Erot rekisteröidystä parisuhteesta	.	.	2	6	15	31	30	67	45	

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Avioliittojen ja avioerojen määrä vuosina 1965–2008.....3

Kuviot

Kuviot

Ensiavioitujan naisen ja ensisynnyttäjän keski-ikä 1982–2008 5

Avioliitot ja avioerot 1965–2008.....5

Avioerojen kertymä eri vuosina solmituissa avioliitoissa vuoden 2008 loppuun mennessä.....6

Laatuseloste, siviilisäädyn muutokset.....7

Liitetaulukot

Avioliittojen ja avioerojen määrä vuosina 1965–2008

Korjattu 15.8.2011. Korjattu luku on merkitty punaisella. Oli aiemmin 4 954.

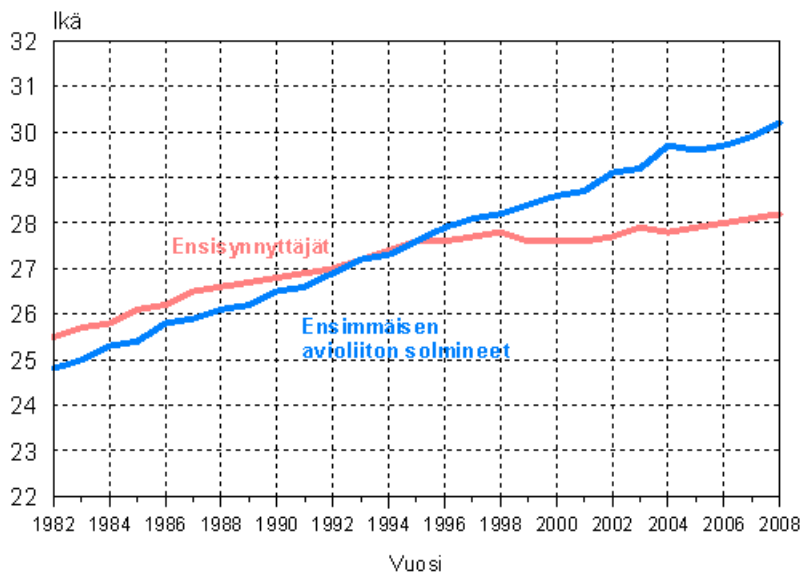
Vuosi	Siviilisäädyn muutos	
	Avioliitot	Avioerot
1965	36214	4594
1966	38252	4856
1967	41273	5209
1968	40251	5416
1969	40910	5895
1970	40730	6044
1971	37925	7175
1972	35467	8254
1973	34883	8831
1974	34533	10019
1975	31547	9358
1976	32004	10125
1977	30966	10107
1978	29760	10369
1979	29277	10191
1980	29388	9464
1981	30100	9497
1982	30459	9705
1983	29474	9770
1984	28550	9652
1985	25751	9064
1986	25820	9742
1987	26259	10110
1988	25933	12146
1989	24569	14365
1990	24997	13127
1991	24732	12820
1992	23560	12949
1993	24660	12753
1994	24898	13751
1995	23737	14025
1996	24464	13795
1997	23444	13507
1998	24023	13848
1999	24271	14030
2000	26150	13913
2001	24830	13568
2002	26969	13336
2003	25815	13475
2004	29342	13234
2005	29283	13383
2006	28236	13255
2007	29497	13224

Korjattu 15.8.2011. Korjattu luku on merkitty punaisella. Oli aiemmin 4 954.

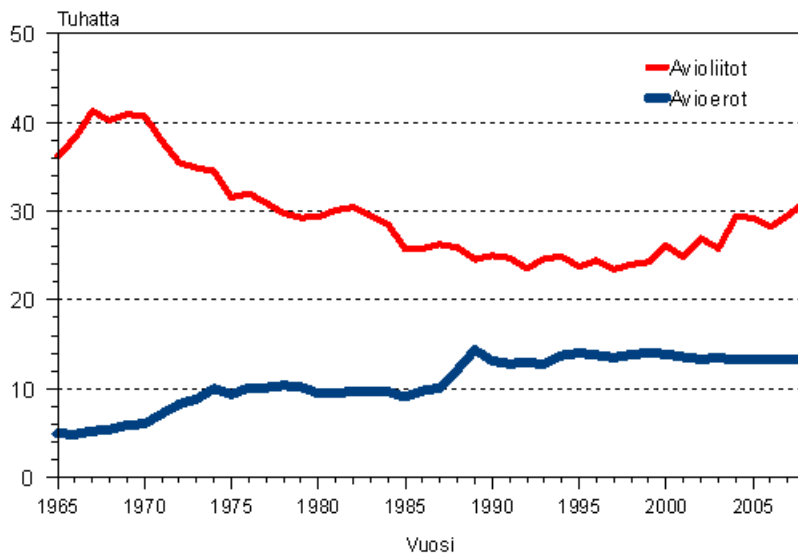
Vuosi	Siviilisäädyn muutos	
	Avioliitot	Avioerot
2008	31014	13471

Kuviot

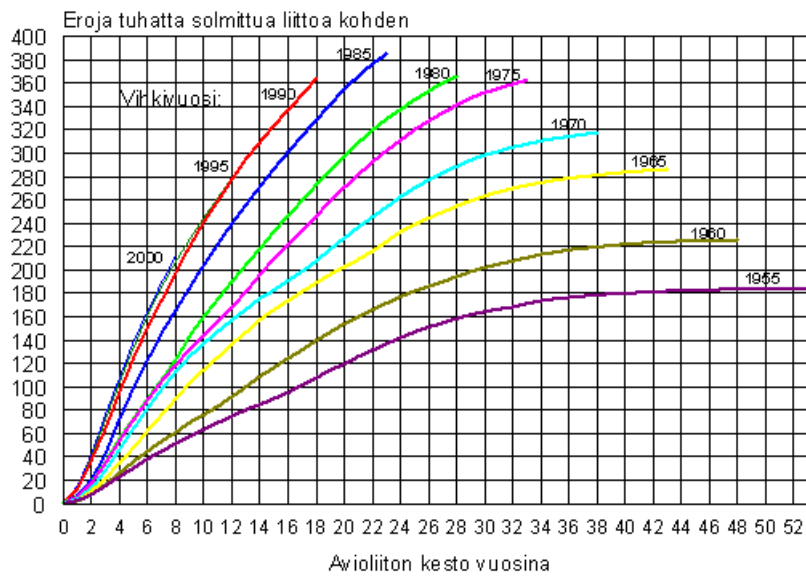
Ensiavioitujan naisen ja ensisynnyttäjän keski-ikä 1982–2008

Avioliitot ja avioerot 1965–2008

Avioerojen kertymä eri vuosina solmituissa avioliitoissa vuoden 2008 loppuun mennessä

Laatuseloste, siviilisäädyn muutokset

1. Tilastotietojen relevanssi

Suomen väestötilasto perustuu maistraattien ylläpitämästä Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä saataviin tietoihin. Paikalliset väestörekisteriviranomaiset antavat väestötietojärjestelmään jatkuvasti tietoja maassa asuvan väestön keskuudessa tapahtuvista väestönmuutoksista. Vuodesta 1975 lähtien Tilastokeskus on saanut väestötiedot Väestörekisterikeskuksesta.

Suomen viimeinen henkikirjoitus tehtiin 1.1.1989. Sen jälkeen väestötietojärjestelmää on päivitetty muutosilmoituksin. Väestötietojärjestelmään tallennettavat tiedot määrittelee väestötietolaki (11.6.1993/507). Päättäneen vuoden väestönmuutosilmoituksia odotetaan tammikuun viimeiseen päivään (laki väestötietolain 18 §:n muuttamisesta 24.11.1995).

Tilastokeskuksen tehtävänä on laatia yhteiskuntaoloja koskevia tilastoja (Laki tilastokeskuksesta 24.1.1992/48). Näihin kuuluvat myös väestötilastot. Tilastokeskuksen työjärjestys määrittää Henkilötilastot väestötilastojen tekijäksi (Tilastokeskuksen työjärjestys, TK-00-1443-08).

Kotikuntalain mukaan henkilön kotikunta ja asuinpaikka merkitään väestötietojärjestelmään. Kotikunta on kunta, jossa henkilö asuu tai se, jota hän pitää kotikuntanaan asumisensa, perhesuhteidensa, toimeentulonsa tai muiden vastaavien seikkojen johdosta tai johon hänellä on em. seikkojen perusteella kiinteä yhteys (Kotikuntalaki 201/1994.) Väestötietojärjestelmässä väestö jaetaan läsnä- ja poissaoleviin. Läsnäolevia ovat kaikki maassa vakinaisesti asuvat henkilöt. He ovat joko Suomen kansalaisia tai ulkomaalaisia. Poissaolevaan väestöön siirretään Suomen kansalainen, joka muuttaessaan on ilmoittanut olevansa vähintään vuoden poissa Suomesta. Poikkeuksen muodostavat ne Suomen kansalaiset, jotka ovat diplomaatteja, kehitysyhteistyössä toimivia yms. (Kotikuntalaki 201/1994). Väestönmuutostilastoa laadittaessa on otettu huomioon vain tapahtumahetkellä läsnäolevien väestönmuutokset. Henkilön siirtyminen muualta Suomeen luetaan mukaan väestötilastoon, jos hänen muuttoilmoituksella kotipaikakseen ilmoittama asuinpaikka myöhemmin hyväksytään hänen vakinaiseksi asuinpaikakseen.

Avioerot

Avioerotilasto perustuu tuomioistuinten Väestörekisterikeskukselle lähettämiin ilmoituksiin myönnettyistä avioeroista. Tilastossa ovat mukana myös ne tapaukset, joissa Suomessa vakinaisesti asuville henkilöille on myönnetty ero jossakin ulkomaan tuomioistuimessa. Jos avioero on myönnetty ulkomailla, siitä on esitettävä selvitys rekisterinpitäjälle avioeron rekisteröimiseksi. Poikkeuksena ovat Ruotsissa Suomen kansalaiselle myönnetty avioerot, joista Ruotsin rekisterinpitäjä ilmoittaa suoraan rekisterinpitäjälle Suomessa.

Ulkomailla Suomen kansalaiselle myönnetty avioero vaatii yleensä Helsingin hovioikeuden vahvistuksen ennen rekisteröintiä. Ilman vahvistusta voidaan rekisteröidä Pohjoismaissa annetut avioeropäätökset sekä EU-maissa 1.3.2001 tai sen jälkeen myönnetty avioeropäätökset.

Vuodesta 1980 lähtien avioeroilla tarkoitetaan Suomessa vakinaisesti asuvien naisten eroja ellei toisin mainita.

Avioliittolain muutos (411/1987) astui voimaan 1.1.1988. Tämä laki helpotti avioeron saantia. Avioerojen määrä kasvoi loppuvuodesta 1988, jolloin ensimmäiset uuden lain mukaiset erot olivat mahdollisia (1/2 vuoden harkinta-aika). Avioliittolaissa ei ole enää säännöksiä ”avioliiton peruuntumisesta” tai ”avioliiton mitätöinnistä”. Ennen uutta 1988 voimaan tullutta lakia nämä olivat omina luokkinaan, nyt avioerojen joukossa.

Seuraavassa määritellyt tunnusluvut voidaan laskea naisille ja miehille, vaikka ne on määritelty laskettavaksi vain naisille.

Julkaisun taulukoissa esitetään avioeronneisuutta kuvaavia suhdelukuja, joilla kaikilla ei ole vakiintunutta nimeä. Taulukoiden alaviitteissä on kerrottu, minkälaisen väestönosan keskiväkiluvulla tapausten määrä on kulloinkin jaettu. Seuraavassa on määritelty vain ne taulukoissa esiintyvät suhdeluvut, joilla on vakiintunut nimi. Yleisellä avioeronneisuusluvulla tarkoitetaan avioerojen määrää koko väestön keskiväkiluvun 1000 henkeä kohden. Ikäryhmittäisellä avioeronneisuusluvulla tarkoitetaan tietyn ikäryhmän

naisten erojen määrää tuon ikäryhmän keskiväkiluvun 1000 naimisissa olevaa naista kohden. Kokonaiseronneisuusluku on yhden vuoden avioeroista laskettu tunnusluku. Eri ikäiset eroon päätyvät naisten avioliitot suhteutetaan kaikkiin samana vuonna solmittuihin avioliittoihin. Esimerkiksi vuoden 2008 avioeronneista 30 vuotta naimisissa olleiden määrä suhteutetaan vuonna 1978 solmittujen avioliittojen määrään, 29 vuotta vanhat avioliitot vuoden 1979 vihittyihin jne. Näin saadaan eroprosentti kunkin ikäisille liitoille. Niiden summa on kokonaiseronneisuusluku. Luvun on tulkittu kertovan, kuinka suuri osa avioliitoista päättyisi eroon, jos laskentavuoden eronneisuus säilyisi koko avioliiton keston ajan (Recent demographic developments in Europe, Council of Europe 1991). Voidaan kuitenkin osoittaa, että luku voi saada suurempia arvoja kuin 100. Näin ollen se ei ilmaise todennäköisyyttä erota.

Avioliitot

Solmituilla avioliitoilla tarkoitetaan Suomessa vakinaisesti asuvien naisten avioliittoja ellei toisin mainita. Naimisiin menneiden miesten ja naisten määrä ei ole sama, koska niiden solmittujen avioliittojen luku, joissa osapuolina ovat Suomessa vakinaisesti asuva nainen ja ulkomailla vakinaisesti asuva mies, on eri kuin niiden, joissa osapuolina ovat Suomessa vakinaisesti asuva mies ja ulkomailla vakinaisesti asuva nainen. Seuraavassa määritellyt tunnusluvut voidaan laskea naisille ja miehille, vaikka ne on määritellyt laskettavaksi vain naisille.

Julkaisun taulukoissa esitetään avioituvuutta kuvaavia suhdelukuja, joilla kaikilla ei ole vakiintunutta nimeä. Taulukoiden alaviitteissä on kerrottu, minkälaisen väestönsosan keskiväkiluvulla tapausten määrä on kulloinkin jaettu. Seuraavassa on määritelty vain ne taulukoissa esiintyvät suhdeluvut, joilla on vakiintunut nimi. Yleisellä avioituvuusluvulla tarkoitetaan avioliiton solmineiden naisten määrää koko väestön keskiväkiluvun 1000 henkeä kohden. Ikäryhmittäisellä avioituvuusluvulla tarkoitetaan tietyn ikäryhmän avioliiton solmineiden naisten määrää tuon ikäryhmän keskiväkiluvun 1000 ei-naimisissa ja ei-rekisteröidyssä parisuhteessa olevaa naista kohden. Yleisellä uudelleenavioituvuusluvulla tarkoitetaan toisen tai myöhemmän avioliiton solmineiden naisten määrää keskiväkiluvun 1000 naimisissa ollutta naista kohden. Ikäryhmittäinen uudelleenavioituvuusluku lasketaan samalla periaatteella kuin ikäryhmittäinen avioituvuuslukukin.

Kokonaisavioituvuusluku kuvaa, kuinka suuri osuus kaikista naisista (yleensä 100 tai 1000 henkeä kohden) solmii elässään avioliiton edellyttäen, että kukaan heistä ei kuole ja että kyseisen vuoden ikäryhmittäinen avioituvuus on voimassa koko ajan näiden naisten kuuluessa ikäryhmään 15–49-vuotta. Se on laskettu summaamalla yhteen koko ikävälän ensimmäisten avioliittojen ikäryhmittäiset avioituvuusluvut. Toisin kuin edellä määriteltiin iänmukainen avioituvuusluku lasketaan tässä suhteuttamalla avioliiton solmineet kaikkiin ikäryhmän naisiin.

Rekisteröity parisuhde

Rekisteröity parisuhde on kahden samaa sukupuolta olevan 18 vuotta täyttäneen henkilön rekisteröity parisuhde (Laki rekisteröidystä parisuhteesta 9.11.2001/950). Parisuhteen rekisteröi siviilivihkimisen toimittamiseen oikeutettu viranomainen. Rekisteröity parisuhde purkautuu, kun parisuhteen toinen osapuoli kuolee tai julistetaan kuolleeksi taikka parisuhde puretaan tuomioistuimen päätöksellä.

Siviilisääty

Henkilön siviilisäädyllä on tarkoitettu avioliittolain (234/29) mukaista asemaa. On huomioitava, ettei avioliitto ole siviilisääty. Avioliitossa elää jokaisen siviilisäädyn edustajia, myös virallisesti edelleen naimisissa olevia.

Nykyiset avioerosäännökset eivät enää tunne asumuseron käsitettä. Vanhojen avioerosäännösten nojalla ennen 1.1.1988 asumuseroon tuomitut ja edelleen asumuserossa elävät on tilastoissa luettu naimisissa oleviin.

Siviilisäätyluokitus on seuraava: naimaton, naimisissa, eronnut, leski, rekisteröidyssä parisuhteessa, eronnut rekisteröidystä parisuhteesta, leski rekisteröidyn parisuhteen jälkeen.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Maistraatit ylläpitävät väestötietojärjestelmää tallentamalla sinne saamansa tiedot maassa asuvan väestön keskuudessa tapahtuvista väestönmuutoksista. Tietoihin voidaan lisätä tietoja maistraatissa tehdyistä päätöksistä. Evankelisluterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkkokunnan seurakunnat toimittavat myös tietoja väestönmuutoksista maistraateille. Tuomioistuimet vievät tiedot väestönmuutoksista tekemistään päätöksistään väestötietojärjestelmään. Tilastokeskus saa väestötietojärjestelmästä väestönmuutostiedot konekielisessä muodossa viikoittain.

Tilastokeskus on odottanut tietoja edellisen tilastovuoden väestönmuutoksista tammikuun loppuun asti lukuun ottamatta kuolleena syntyneiden tietoja, joita on odotettu kesäkuun loppuun. Tämän jälkeen ilmoitetut tiedot edellisten vuosien väestönmuutoksista sisältyvät seuraavan tilastovuoden aineistoon.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Yleisesti ottaen Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmää voidaan pitää henkilöiden suhteen erittäin kattavana. Jotta henkilö saa henkilötunnuksen on hänet kirjattava väestötietojärjestelmään. Eläminen Suomessa ilman henkilötunnusta on käytännöllisesti katsoen mahdotonta. Laillinen työssäkäynti, pankkitilin avaaminen, asioiminen viranomaisten kanssa jne. edellyttää henkilötunnusta.

Väestötietojärjestelmää on pidetty yllä henkikirjoituksen lakkauttamisen jälkeen vuodesta 1989 pelkästään väestönmuutosilmoituksin. Näiden oikeellisuudesta kertoo väestötietojärjestelmästä tehty osoitteiden luotettavuustutkimus.

Väestörekisterikeskus teettää vuosittain Tilastokeskuksella otantatutkimuksen osoitetietojen oikeellisuudesta. Noin 11 000 hengeltä tiedustellaan, onko heidän osoitteensa väestötietojärjestelmässä oikea. Vuoden 2008 tutkimuksessa vastanneista 98,9 prosentilla tieto oli oikein.

Kunnallisvaalien yhteydessä ulkomaalaisten äänioikeusilmoitusten palautukset paljastavat yleensä noin 1000 henkeä, jotka ovat muuttaneet maasta ilmoitusta tekemättä ja ovat siten olleet edelleen tilastoituna väestöön. Väestörekisterikeskus poistaa heidät väestötietojärjestelmän maassa asuvasta väestöstä ennen seuraavaa vuodenvaihdetta.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Lopulliset väestönmuutostilastot julkistetaan vuosittain touko-kesäkuussa lukuun ottamatta kuolleena syntyneitä, jotka julkistetaan syyskuussa. Aluejakona on vuodesta 1999 lähtien käytetty seuraavan vuoden ensimmäisen päivän aluejakoa. Näin ollen kunnat, jotka yhdistyvät vuoden ensimmäisenä päivänä on tilastoitu yhteen jo edellisen vuoden viimeisen päivän tilastoihin. Tieto yhdistyneiden kuntien väestönmuutoksista ennen yhdistymistä on saatavilla vuodesta 2003.

Kunnittaisia ennakkollisia väestötietoja on saatavilla maksullisena palveluna kuukausittain. Ennakkotiedoista ilmestyy myös Väestön neljännesvuositilasto –julkaisu aina päättynyttä neljänneistä seuraavan kuun lopulla.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Väestön perustiedot on saatavilla sähköisessä muodossa kunnittain tai kuntaa suuremmilla aluejaoilla Tilastokeskuksen veloitusettomassa tietopalvelussa internetissä osoitteessa:

<http://tilastokeskus.fi/tup/tilastotietokannat/index.html>

Maksullisessa sähköisessä Väestötilastopalvelussa on saatavilla eritellympää tietoa väestöstä mm. kunnan osa-alueittain. Palvelusta saa lähempiä tietoja osoitteesta:

<http://tilastokeskus.fi/tup/vaestotilastopalvelu/index.html>

Altika-tietopalvelussa on myös kunnittaisia väestötietoja vuodesta 1975 lähtien.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Vertailtavissa olevia alueellisia väestönmuutosaikasarjoja on saatavissa maksuttomasti vuodesta 1987 lähtien. Taulukoissa ilmoitetaan aina mitä aluejaotusta on käytetty.

Väestönmuutostietoja syntyneiden, kuolleiden ja avioliiton solmineiden määristä on saatavilla vuodesta 1749 lähtien. Vuodesta 1773 lähtien on tietoja synnyttäneistä äideistä viisivuotiskäryhmittäin ja vuodesta 1936 lähtien kaikista syntyneistä lapsista äidin iän mukaan. Vuoden 1877 tilastouudistuksen myötä kuolleista alettiin keräämään tietoja 1-vuotiskäryhmittäin, joka mahdollisti tarkkojen kuolleisuus- ja elinajan taulujen laskemisen aloittamisen 1880-luvulta alkaen. Em. tilastouudistuksen ansiosta myös maassamuutosta ja avioeroista alettiin kerätä tietoja vuosittain.

Sähköisessä muodossa väestönmuutostietoja on saatavilla Altika-tietopalvelussa vuosittain vuodesta 1975 lähtien. Veloituksettoman Väestö -tietopalvelun väestötietojen aikasarjoista osa alkaa vuodesta 1980 ja osa vuodesta 1987. Koko maan väestönmuutosten aikasarja alkaa vuodesta 1749.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastokeskuksen muissa tilastoissa pohjatietona väestön osalta käytetään väestötilaston aineistoa. Näin ollen Tilastokeskuksen eri tilastot täsmäävät väestötietojen suhteen.

Tilastoissa käytetyt luokitukset löytyvät osoitteesta:

<http://tilastokeskus.fi/tk/tt/luokitukset/index.html>

Väestötieteen käsitteisiin voi perehtyä Tilastokeskuksen verkkokoulussa osoitteessa

<http://tilastokeskus.fi/tk/tp/verkkokoulu/ktk/vt/index.html>

Lisätietoja

Timo Nikander (09) 1734 3250

Vastaava tilastojohtaja:

Jari Tarkoma

vaesto.tilasto@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Väestö- ja kuolemansyytilastot. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute